

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.003.01.2022

Pani
Dorota Perlik
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Henryka Sienkiewicza 12a
62-200 Gniezno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/031 Wsparcie systemu pieczy zastępczej w procesie deinstytucjonalizacji

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (dalej także: PCPR) ul. Henryka Sienkiewicza 12a, 62-200 Gniezno.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Perlik, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gnieźnie od 17 sierpnia 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Miłosz Dziurleja (od 28 lipca 2020 r. do 16 sierpnia 2020 r.) oraz Elżbieta Pilarczyk (od 1 września 2015 r. do 27 lipca 2020 r.).
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań w zakresie pieczy zastępczej, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz wzmocnienia procesu jej deinstytucjonalizacji.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021. Dla celów realizacji kontroli zostały wykorzystane dowody sporządzone w latach wcześniejszych oraz w okresie późniejszym, a także dane statystyczne z tych okresów.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1) Alicja Zdych, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LPO/20/2022 z 19 stycznia 2022 r. 2) Joanna Piasecka-Girguś, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/21/2022 z 19 stycznia 2022.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

PCPR będąc organizatorem pieczy zastępczej w powiecie gnieźnieńskim, podejmowało działania, które skutecznie wspierały proces jej deinstytucjonalizacji. Świadczy o tym wzrost wskaźnika deinstytucjonalizacji z 69,7% w 2019 r. do 89,7% w 2021 r., tj. relacji liczby dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej (w poszczególnych latach objętych kontrolą odpowiednio: 200, 206 i 236), w stosunku do liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem (rodzinnej i instytucjonalnej), wynoszącej odpowiednio: 287, 267 i 263.

Działania PCPR realizowane na rzecz deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej były podejmowane w oparciu o prowadzone analizy potrzeb i diagnozy w tym zakresie i nakierowane na promocję rodzicielstwa zastępczego, a następnie rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie osób do pełnienia funkcji rodzin zastępczych lub prowadzenia rodzinnych domów dziecka, umożliwienie szkoleń, obniżanie liczebności placówek opiekuńczo-wychowawczych, egzekwowanie zakazu umieszczania w pieczy instytucjonalnej dzieci młodszych oraz podejmowanie działań zmierzających do powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Dostępne w powiecie rodzinne formy pieczy zastępczej były zbliżone do potrzeb, nie zdarzyły się bowiem w kontrolowanym okresie sytuacje, aby z powodu braku miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej kierowano dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych z naruszeniem standardu liczby i wieku wychowanków. Także liczba rodzin będących pod opieką koordynatora pieczy zastępczej nie przekraczała ustawowego limitu, a praca koordynatorów została oceniona przez rodziny jako potrzebna i skuteczna.

Procedurę kwalifikacyjną do uzyskania uprawnień do prowadzenia rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej, a także rodzinnego domu dziecka prowadzono zgodnie z obowiązującymi przepisami. Przed wystawieniem zaświadczenia potwierdzającego spełnianie wskazanych w ustawie warunków prowadzenia wnioskowanej formy pieczy zastępczej dokonywano rzetelnej analizy, która została potwierdzona niezbędną dokumentacją. Przed uzyskaniem kwalifikacji, kandydaci odbywali szkolenia na podstawie programów zatwierdzonych decyzją właściwego ministra.

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji i pełniących funkcję rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka do 31 grudnia 2021 r. nie był prowadzony w sposób prawidłowy (brakowało w nim w szczególności danych określonych w art. 46 ust. 2 pkt 2, 3, 5-12 i 14, ustawy o pieczy zastępczej³) a także nie był aktualizowany z wymaganą częstotliwością;
- plany pomocy dziecku nie zawierały celu głównego pracy z dzieckiem oraz oczekiwanych efektów, osób odpowiedzialnych za ich realizację oraz osób i instytucji zaangażowanych w ich wykonanie, a przez to nie były w pełni zindywidualizowane⁴;
- umowy z rodzinami zastępczymi nie zawierały elementów wymienionych w art. 54 ust. 3 pkt 5 i 12a ustawy o pieczy zastępczej, tj. określenia liczby dzieci

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.) dalej: ustawa o pieczy zastępczej.

⁴ Nieprawidłowości wymienione w tiret jeden i dwa, w związku z ustaleniami kontroli przeprowadzonej przez Wojewodę Wielkopolskiego, zostały wyeliminowane.

powierzonych rodzinie zastępczej oraz wysokości kosztów utrzymania i eksploatacji lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym, w którym ma być pełniona funkcja rodziny zastępczej;

- podczas opracowywania planów pomocy dziecku nie zapewniono udziału podmiotu organizującego pracę z rodziną.
- nie dochodzono świadczeń alimentacyjnych od rodziców biologicznych dwójki dzieci.

Ponadto, do 8 kwietnia 2022 r. projekt Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Gnieźnieńskim na lata 2022-2024 nie został przedłożony właściwemu organowi powiatu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Programowanie i realizacja zadań na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

1. Rozpoznanie sytuacji pieczy zastępczej, monitorowanie potrzeb oraz promocja rodzinnych form pieczy zastępczej

Opis stanu faktycznego

1.1. Potrzeby powiatu gnieźnieńskiego w zakresie liczby rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i liczby dzieci wymagających pomocy w formie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej szacowane były w PCPR na podstawie informacji i danych pochodzących z:

- lat ubiegłych i gromadzonych we własnym zakresie (w tym m.in. od koordynatorów pieczy zastępczej),
- poszczególnych gmin / ośrodków pomocy społecznej należących do powiatu: o liczbie rodzin korzystających z pomocy, w rozbiciu na powody ich trudnej sytuacji życiowej (np. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocie, alkoholizm, niepełnosprawność), liczbie asystentów rodzin, a także liczbie dzieci i rodzin objętych opieką asystenta, prowadzonym na terenie gminy poradnictwem specjalistycznym i terapeutycznym dla dzieci i młodzieży oraz rodzin z problemami, a także o formach wsparcia oferowanych rodzinom przez poszczególne gminy,
- jednostek, z którymi współpracuje PCPR w szczególności: kuratorów rodzinnych (o złożonych wnioskach o odebranie dzieci), Sądu Rejonowego w Gnieźnie Wydziału Rodzinnego i Nieletnich (o zaistniałej w najbliższej przyszłości potrzebie zabezpieczenia i umieszczenia dzieci w rodzinie zastępczej), Komendy Powiatowej Policji (o złożonych do Sądu wnioskach o konieczności umieszczenia dzieci w rodzinie zastępczej), placówek edukacyjnych (podczas omawiania sytuacji rodzin biologicznych zagrożonych odebraniem dzieci).

(akta kontroli str. 7-24)

1.2. – 1.7. Diagnoza pieczy zastępczej na terenie powiatu opracowana została przez PCPR m.in. na podstawie danych i informacji wyszczególnionych w pkt. 1.1. wystąpienia pokontrolnego i obejmowała dziewięć obszarów (rodzinną pieczę zastępczą, wsparcie rodzin zastępczych przez koordynatorów, pracę na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej, objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną i prawną rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych, przygotowanie rodzin do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, grupy wsparcia dla rodziców zastępczych, działania wspierające i promujące rodzicielstwo zastępcze, wolontariat oraz współpracę PCPR z instytucjami w obszarze pieczy zastępczej). Zasadniczy wniosek z diagnozy wskazywał przede wszystkim na to, że choć z roku na rok rośnie liczba rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych, a liczba

rodzin spokrewnionych utrzymuje się na podobnym poziomie, to jest ona niewystarczająca. Niewielkie są także efekty pracy z rodziną biologiczną w celu powrotu dziecka z rodziny zastępczej do domu rodzinnego.

Sporządzona diagnoza nie była odrębnym dokumentem, lecz częścią Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Gnieźnieńskim na lata 2019-2021 (dalej także: *Program*) i w trakcie jego obowiązywania nie była aktualizowana. Jednakże PCPR na bieżąco gromadził i analizował dane z tego zakresu. W diagnozie nie został ustalony wskaźnik deinstytucjonalizacji, tj. procentowy udział liczby dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w odniesieniu do liczby dzieci w pieczy zastępczej ogółem (rodzinnej i instytucjonalnej) na koniec roku. Natomiast problemy, cele i zadania opracowane na podstawie ww. diagnozy zamieszczone zostały w dalszej części Programu.

(akta kontroli str. 22-115)

1.8.-1.10. W latach objętych kontrolą, w celu promocji rodzicielstwa zastępczego, w tym pozyskiwania osób do pełnienia funkcji rodzin zastępczych lub prowadzenia rodzinnych domów dziecka PCPR cyklicznie zamieszczał informacje dotyczące naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz warunków, jakie powinny spełniać osoby zainteresowane pełnieniem tej funkcji, w szczególności na stronie internetowej PCPR oraz na stronach internetowych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu, w serwisie społecznościowym Facebook, w prasie lokalnej, w formie ogłoszeń parafialnych, w postaci spotu reklamowego na telebimie mieszczącym się w centrum miasta oraz w lokalnej telewizji, a także poprzez audycje radiowe i wywiady z Dyrektorem PCPR na ten temat. Ponadto:

- uruchomiony został na terenie PCPR Punkt Konsultacyjny do spraw rodzicielstwa zastępczego, w którym wyznaczeni pracownicy udzielali kompleksowych informacji z zakresu rodzicielstwa zastępczego i spotykali się z osobami zainteresowanymi podjęciem się tego zadania,
- cyklicznie / kwartalnie prowadzone były „Tygodnie otwartych drzwi” na temat rodzicielstwa zastępczego,
- z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego zorganizowany został festyn integracyjny dla rodzin zastępczych.

(akta kontroli str. 25-81)

W następstwie podjętych przez PCPR działań na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego sukcesywnie zwiększała się liczba rodzin, które:

- zgłosiły chęć do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (trzy rodziny w 2019 r., 11 – w 2020 r. i 14 w 2021 r.),
- zostały przeszkolone i zakwalifikowane (jedna rodzina w 2019 r., pięć – w 2020 r. i sześć 2021 r.), a ostatecznie także
- ogólna liczba podmiotów pieczy zastępczej (126 w 2019 r., 129 w 2020 r. i 142 w 2021 r.).

(akta kontroli str. 1143-1144)

1.11. Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej oraz w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej każdego roku był elementem (oznaczonym jako Część VIII) Sprawozdania z działalności PCPR w Gnieźnie, przedkładanym Radzie Powiatu, a wymienione w poszczególnych latach potrzeby miały charakter ramowy. Przykładowo, corocznie wskazywana była konieczność:

- adaptacji i modernizacji systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, zgodnie z priorytetami ustawy o pieczy zastępczej,
- podjęcia działań w kierunku zmniejszenia liczby dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, stosownie do wymogów zawartych w ustawie o pieczy zastępczej,

- utworzenia rodziny zastępczej zawodowej z funkcją pogotowania rodzinnego,
- zatrudnienie dodatkowego koordynatora.

Ponadto, Dyrektor PCPR wielokrotnie podczas posiedzeń Zarządu Powiatu przedstawiała – we współpracy z Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych – koncepcje, które zawierały potrzeby i warianty rozwoju pieczy zastępczej.

(akta kontroli str. 172, 213, 1203-1206)

1.12. PCPR nie kierowało do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej postulatów odnoszących się do zmian prawnych i organizacyjnych mających na celu wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej.

(akta kontroli str. 10)

1.13.-1.14. Dyrektor PCPR, wskazując ograniczenia i bariery związane z potrzebą zapewnienia opieki w formie pieczy zastępczej, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju pieczy rodzinnej zwróciła uwagę, że *system opieki społecznej ze względu na ogrom problemów społecznych, skupia się na interwencji zamiast prewencji. Trudności, niedostateczna liczba pracowników służb społecznych sprawiają, że brakuje czasu na opracowywanie bardziej efektywnych rozwiązań oraz na poświęcenie wystarczającej ilości czasu każdej rodzinie. Efektem tego jest zwiększenie ilości postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Zapisy ustawy o pieczy zastępczej uwzględniają wartości i idee zrównoważonego rozwoju, jakkolwiek często pozostają tylko w formie zapisów, z uwagi na liczne bariery, które utrudniają ich urzeczywistnienie. Przede wszystkim, zdaniem składającej wyjaśnienia, potrzebne są propozycje systemowych rozwiązań, które obejmują zarówno dziecko, jak i pracownika każdego szczebla pomocy społecznej.*

Zdaniem Dyrektora PCPR, *fundamentalne ograniczenia i bariery to:*

- *podwójne finansowanie dzieci umieszczonych zarówno w pieczy zastępczej instytucjonalnej i jednocześnie w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym lub Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapeutycznym;*
- *likwidacja placówek opiekuńczo-wychowawczych (wielu domom dziecka daleko do zapewnienia warunków, jakie obowiązują w rodzinie, jednak podkreślić trzeba, niejednokrotnie ratują dzieci i młodzież przed życiem w dysfunkcyjnych rodzinach. Nie można podważyć zasadności ich funkcjonowania, ponieważ dla sporej grupy dzieci nie ma miejsc w rodzinach zastępczych. Dopóki system rodzinnej pieczy zastępczej nie rozwinie się na szeroką skalę, likwidacja domów dziecka nie może stać się faktem;*
- *za niska kwota wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych wskazana w art. 85 ustawy o pieczy zastępczej, skutkuje brakiem rodzin zastępczych;*
- *biorąc pod uwagę bagaż doświadczeń dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, powinien być zapewniony ustawowo sprawniejszy dostęp do opieki zdrowotnej ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia psychicznego dzieci;*
- *ustawowym obowiązkiem powinna być również opieka koordynatora dla każdej rodziny zastępczej, obecne uregulowania nie nakładają takiego obowiązku;*
- *potrzebne jest przyspieszenie procedur związanych z uregulowaniem sytuacji prawnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej;*
- *konieczne jest również zwiększenie pomocy (finansowej i lokalowej) dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą;*
- *zbyt duże jest obciążenie budżetu powiatu – należałoby zwiększyć udział współfinansowania pieczy zastępczej przez państwo.*

Odnosząc się natomiast do zmian organizacyjnych wynikających z obowiązku deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej Dyrektor PCPR wskazała, że *ustawa o pieczy zastępczej zobowiązała powiaty do zmniejszenia liczby dzieci do 14 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Była to podstawowa przyczyna*

reorganizacji w funkcjonowaniu placówek opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Jedna z placówek została przeniesiona (z Trzemeszna do Gniezna) oraz wybudowano dwie nowe placówki. Żadna placówka nie została zamknięta. Podczas reorganizacji placówek zredukowano kadre o jeden etat (sprzątaczkę).

(akta kontroli str. 1163-1164)

1.15. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej⁵ uwzględniał zagadnienia związane z deinstytucjonalizacją pieczy zastępczej, w tym pozyskiwanie i przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz przekształcenia placówek opiekuńczo-wychowawczych. Opracowanie programu zostało poprzedzone konsultacjami z najważniejszymi interesariuszami, w tym m.in.: koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzicami zastępczymi, rodzinami pomocowymi, wolontariuszami.

Program w swojej treści zawierał m.in.:

- diagnozę systemu wsparcia rodziny oraz pieczy zastępczej na terenie powiatu (opisaną w pkt. 1.2.-1.7 wystąpienia pokontrolnego), która to diagnoza identyfikowała najważniejsze problemy w zakresie systemu wsparcia rodziny oraz pieczy zastępczej i stanowiła podstawę dla przyjętych w opracowanym programie wniosków, potrzeb i celów do realizacji;
- cele i zadania przewidziane do realizacji w okresie obowiązywania programu - wyszczególnione zostały cztery cele główne:
 - 1) promocja i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, do którego przypisane zostało 17 zadań np.:
 - pozyskiwanie kandydatów i prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
 - zapewnienie pomocy i wsparcia osobom spawającym rodzinną pieczę zastępczą,
 - przyznanie rodzinom zastępczym ustawowych świadczeń obowiązkowych i fakultatywnych,
 - realizację projektów przyczyniających się do poprawy jakości usług świadczonych w zakresie pieczy zastępczej,
 - określenie corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych: 2019 r. - 13 rodzin, 2020 r. – 15 rodzin i 2021 r. – 17 rodzin,
 - 2) udzielanie wszechstronnej pomocy rodzinie w powrocie dzieci z pieczy zastępczej (osiem zadań),
 - 3) polepszanie funkcjonowania instytucjonalnej pieczy zastępczej (sześć zadań, np. dostosowanie istniejących placówek opiekuńczo-wychowawczych do standardów określonych w przepisach pod względem ilości miejsc oraz wieku dzieci),
 - 4) wspieranie procesu usamodzielnienia dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze (pięć zadań),
wraz z hasłowo zapisaną informacją o sposobie realizacji poszczególnych celów i zadań (przykładowo poprzez kampanie społeczne, broszury, materiały promujące, szkolenia, grupy wsparcia, poradnictwo specjalistyczne) oraz ich wykonawcach (np. PCPR, ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, powiat);
- adresatów programu;
- okoliczności mające wpływ na jego realizację:

⁵ Stanowi załącznik do uchwały Rady Powiatu Gnieźnieńskiego nr XIX/115/2019 z 28 listopada 2019 r.

- wśród zagrożeń wymieniono m.in: deficyt osób gotowych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, brak chętnych rodzin zastępczych do przyjęcia dzieci starszych, licznego rodzeństwa, dzieci niepełnosprawnych, trudności we współpracy z innymi instytucjami zajmującymi się dziećmi i rodziną, brak łatwego dostępu do specjalistów;
- wśród szans wymieniono natomiast m.in.: wyszkoloną i zmotywowaną do pracy kadrę, sprawdzające się dotychczas planowanie środków finansowych i wystarczające zabezpieczenie na kolejny rok budżetowy;
- koordynatora programu – PCPR, do zadań którego należał nadzór nad jego realizacją, pozyskiwanie partnerów, promocja i zarządzanie programem oraz monitoring i ewaluacja;
- źródła finansowania.

W Programie określony został również sposób jego monitorowania i ocena realizacji - ocena poszczególnych zadań w ramach przyjętych celów dokonywana miała być corocznie, a całego Programu – po zakończeniu jego realizacji. Dodatkowo przy każdym z poszczególnych zadań podane zostały wskaźniki służące ocenie poziomu ich realizacji, jednakże bez podania docelowej wartości. PCPR zobowiązany został do tego, by raz w roku przedkładać Radzie Powiatu informacje o realizacji programu.

Corocznie PCPR przekazywało do Biura Rady Powiatu Sprawozdanie z działalności PCPR oraz - jako odrębny dokument - raport o stanie realizacji Programu (w okresie objętym kontrolą: w dniach 3 czerwca 2020 r. i 11 maja 2021 r.). W przedkładanych raportach zawarty był opis i rezultaty podjętych działań na rzecz realizacji celów i zadań przyjętych w Programie.

Pozostałe podmioty wymienione w Programie jako jego realizatorzy, na bieżąco kontaktowały się z PCPR w zakresie swoich działań mających na celu realizację poszczególnych zadań (np. w formie roboczych, nieudokumentowanych spotkań i narad związanych z realizacją programu, a także dostępne były informacje świadczące o podjętych przez nich działaniach).

(akta kontroli str. 82-213)

Zgodnie z art. 180 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych⁶ PCPR nie przedłożył właściwemu organowi powiatu projektu Programu na lata 2022-2024. Natomiast w Programie – obowiązującym w kontrolowanym okresie – limit rodzin zastępczych zawodowych podany został w następujący sposób: w 2019 r. - 13 rodzin, w 2020 r. – 15 rodzin i w 2021 r. – 17 rodzin. Ostatecznie w 2021 r. PCPR zawarło jedną nową umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz jedną umowę o utworzeniu rodzinnego domu dziecka.

Zastępca Dyrektor PCPR wyjaśniła, że w Programie określono limit rodzin zastępczych zawodowych jako ogólną liczbę rodzin zawodowych funkcjonujących na terenie powiatu, z zastrzeżeniem, że w 2019 r. w Programie wystąpiła omyłka pisarska i wpisano „13 rodzin”, a winno być „15 rodzin”. W 2019 r. i 2020 r. nie określono limitu (rozumianego jako nowe umowy) z uwagi na powstanie dwóch nowych rodzin zawodowych w grudniu 2018 r oraz brak kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe. Dopiero w 2021 r. określono ustawowy limit 2 rodzin zastępczych zawodowych, przy czym z uwagi na brak chętnych podpisano umowę

⁶ tj. 8 kwietnia 2022 r.

z jedną rodziną. Jednocześnie w 2020 r. i 2021 r. zawarto po jednej nowej umowie z prowadzącymi rodzinne domy dziecka.

(akta kontroli str. 1143, 1156)

2. Organizacja pieczy zastępczej w powiecie

2.1.-2.2. Zarządzeniem nr 80/2011 z 24 listopada 2011 r. Starosta Gnieźnieński wyznaczył PCPR na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie gnieźnieńskim. W związku z rozszerzeniem od 1 stycznia 2012 r. działalności PCPR i wyznaczeniem tej jednostki na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Zarząd Powiatu wprowadził niezbędne zmiany w regulaminie PCPR⁷ poprzez wyodrębnienie Zespołu ds. Pieczy Zastępczej realizującego zadania wynikające z ustawy o pieczy zastępczej.

(akta kontroli str. 214-232)

2.3., 2.6. Na koniec poszczególnych lat objętych kontrolą funkcjonowało łącznie:

- w 2019 r.: 128 podmiotów pieczy zastępczej, tj. 126 rodzin zastępczych (w tym: 66 - spokrewnionych (52,4%), 45 - niezawodowych (35,7%), 15 - zawodowych (11,9%), a także dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- w 2020 r.: 131 podmiotów pieczy zastępczej, tj.: 129 rodzin zastępczych (w tym: 72 - spokrewnionych (55,8%), 42 - niezawodowe (32,6%), 14 - zawodowych (10,9%) i jeden rodzinny dom dziecka, a także dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- w 2021 r.: 145 podmiotów pieczy zastępczej, tj.: 142 rodziny zastępcze 83 - spokrewnionych (59,3%), 46 - niezawodowe (32,9%), 11 - zawodowych (7,9%) i dwa rodzinne domy dziecka, a także trzy placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Na koniec każdego z ww. lat w podmiotach rodzinnej pieczy zastępczej nie pozostawały wolne miejsca.

2.4.-2.5. W poszczególnych latach objętych kontrolą liczba dzieci umieszczonych i opuszczających podmioty pieczy zastępczej kształtowała się następująco:

- w 2019 r.: - 24 dzieci zostało umieszczonych, a 24 dzieci opuściło te podmioty,
- w 2020 r.: - 39 dzieci zostało umieszczonych, a 22 dzieci opuściło te podmioty,
- w 2021 r. - 57 dzieci zostało umieszczonych, a 22 dzieci opuściło te podmioty.

2.7. W rodzinnej pieczy zastępczej przebywało łącznie (na koniec każdego roku):

- w 2019 r.: 200 dzieci, w tym w rodzinach zastępczych: spokrewnionych - 84 dzieci, niezawodowych - 69 dzieci oraz w zawodowych - 47 dzieci,
- w 2020 r.: 206 dzieci, w tym w rodzinach zastępczych: spokrewnionych - 91 dzieci, niezawodowych - 69 dzieci, zawodowych - 39 dzieci i w rodzinnym domu dziecka - 7 dzieci,
- w 2021 r.: 236 dzieci, w tym w rodzinach zastępczych: spokrewnionych - 111, niezawodowych - 72, zawodowych - 35, i w rodzinnych domach dziecka - 18 dzieci.

2.8. Na koniec poszczególnych lat objętych kontrolą w podmiotach pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) przebywało łącznie: w 2019 r. - 287, w 2020 r. - 267 i w 2021 r. - 263 dzieci z terenu powiatu.

(akta kontroli str. 1143-1145)

2.9. W poszczególnych latach objętych kontrolą powstały i zostały rozwiązane następujące formy rodzinnej pieczy zastępczej:

- w 2019 r.: powstało 12, w tym: siedem rodzin zastępczych spokrewnionych i pięć rodzin zastępczych niezawodowych, natomiast rozwiązanych zostało: 34, w tym: 17 rodzin zastępczych spokrewnionych i 17 rodzin zastępczych niezawodowych,

⁷ Uchwała Zarządu Powiatu Gnieźnieńskiego nr 332/2011 z dnia 28 grudnia 2011 r., które to zmiany weszły w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

- w 2020 r.: powstało 25, w tym: 15 rodzin zastępczych spokrewnionych, dziewięć rodzin zastępczych niezawodowych i jeden rodzinny dom dziecka, natomiast rozwiązanych zostało 22, w tym: dziewięć rodzin zastępczych spokrewnionych, 12 rodzin zastępczych niezawodowych i jedna rodzinna zastępcza zawodowa,
- w 2021 r.: powstało 32, w tym: 17 rodzin zastępczych spokrewnionych, 13 rodzin zastępczych niezawodowych, jedna rodzina zastępcza zawodowa oraz jeden rodzinny dom dziecka, natomiast rozwiązanych zostało 19, w tym sześć rodzin zastępczych spokrewnionych, dziewięć rodzin zastępczych niezawodowych i cztery rodziny zastępcze zawodowe.

Wśród najczęstszych przyczyn, dla których rozwiązane zostały różne formy rodzinnej pieczy zastępczej były: usamodzielnienie się pełnoletnich wychowanków, powrót dzieci do rodziców biologicznych, adopcja dziecka, przeprowadzka rodziny do innego powiatu, a także rezygnacja z pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Badania ankietowe pokazały natomiast, że wśród przyczyn rozwiązania różnych form pieczy zastępczej, rodziny podawały usamodzielnienie się podopiecznych, adopcję podopiecznego, ale także sytuację zdrowotną i wiek oraz brak należytego wsparcia ze strony organizatora pieczy zastępczej, niskie świadczenia podstawowe i niskie lub brak wypłaty świadczeń fakultatywnych.

(akta kontroli str. 1143, 1157-1158)

2.10. Główny Specjalista ds. rodzinnej pieczy zastępczej wyjaśniła, że poza powiatem gnieźnieńskim, w latach 2019-2021 umieszczonych zostało troje dzieci. W 2019 r. jedno dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego a w 2021 r. dwoje dzieci zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych niezawodowych. Dzieci zostały umieszczone poza powiatem z uwagi na brak miejsc w rodzinach zastępczych na terenie powiatu gnieźnieńskiego.

(akta kontroli str. 1155)

2.11. W 2021 r. jedna rodzina zastępcza niezawodowa została przekształcona w rodzinę zastępczą zawodową.

2.12. Na koniec 2019 r. i 2020 r. w PCPR zatrudnionych było po czterech koordynatorów, a na koniec 2021 r. – trzech. W przypadku wszystkich zatrudnionych koordynatorów, liczba rodzin nad którymi sprawowali oni opiekę, nie przekraczała ustawowego limitu - 15.

2.13.-2.14. W okresie objętym kontrolą PCPR zwracało się do Zarządu Powiatu o zwiększenie etatu koordynatora i wnioski ten został zaopiniowany pozytywnie. Jednak ze względu na wprowadzony w 2020 r. plan ostrożnościowy powiatu PCPR otrzymało zatwierdzony przez Radę Powiatu plan finansowy wydatków na wynagrodzenia w 2020 r. mniejszy o 413 746,33 zł. W związku z tym, pismem z 20 lutego 2020 r., PCPR zrezygnowało z zatrudnienia koordynatora.

(akta kontroli str.1143-1145, 1166)

2.15.-2.16. W latach 2019 – 2021, w powiecie gnieźnieńskim nie zostały uruchomione następujące formy wsparcia przewidziane w ustawie o pieczy zastępczej:

- skorzystanie z „urlopu” – czasowe niesprawowanie opieki (art. 69 ustawy o pieczy zastępczej),
- korzystanie z pomocy wolontariuszy (art. 66 ww. ustawy),
- korzystanie ze wsparcia rodziny pomocowej (art. 39 ust. 2 ww. ustawy),
- dofinansowanie kosztów utrzymania lokalu (art. 83 ust. 2 ww. ustawy).

Dyrektor PCPR wyjaśniła, że *wymienione formy wsparcia nie zostały uruchomione ponieważ rodziny nie wniosowały o taką pomoc.*

(akta kontroli str. 1154)

Rodziny i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka najczęściej korzystały z następujących form wsparcia:

- udziału w grupach wsparcia (art. 180 pkt 7 lit. a ustawy o pieczy zastępczej) – 142 rodziny w 2019 r., 68 – w 2020 r. i 116 – w 2021 r.,
- pomocy koordynatora pieczy zastępczej (art. 77 ww. ustawy) – 62 rodziny w 2019 r., 57 – w 2020 r. i 55 w 2021 r.,
- poradnictwa przeciwdziałającego wypaleniu zawodowemu (art. 76 ust. 4 pkt 14 ww. ustawy) – 71 rodzin w 2019 r., 38 – w 2020 r. i 61 – w 2021 r.

Do najmniej wykorzystywanych form wsparcia należały w tym okresie:

- zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarczych (art. 57 ustawy o pieczy zastępczej) – po dwie rodziny w 2019 i 2020 r. oraz trzy rodziny w 2021 r.,
- poradnictwa prawnego (art. 76 ust. 4 pkt 10 ww. ustawy) – dwie rodziny w 2019 r., trzy rodziny w 2020 r. i cztery rodziny w 2021 r.,
- udział w szkoleniach / warsztatach (art. 51 i 76 ust. 4 pkt 5 ww. ustawy) – 16 rodzin w 2019 r., dwie – w 2020 r. i 16 – w 2021 r.

(akta kontroli str. 1154)

2.17. W okresie objętym kontrolą dostępne w powiecie formy rodzinnej pieczy zastępczej były adekwatne do potrzeb, nie wystąpiły bowiem przypadki, gdy z powodu braku miejsc w pieczy rodzinnej kierowano dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych z naruszeniem standardu wieku i liczby wychowanków. Wszystkie dzieci w tym okresie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych umieszczone były na podstawie art. 95 ust. 2 i 3a ustawy o pieczy zastępczej (tj. wraz z rodzeństwem lub matką).

(akta kontroli str. 290-292)

3. Dobór rodzin i szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze i do prowadzenia rdd

3.1.-3.2. W 2019 r. trzy rodziny zgłosiły chęć do pełnienia funkcji rodziny zastępczej / rodzinnego domu dziecka, żadna rodzina nie została w tym celu przeszkolona, natomiast jedna rodzina została zakwalifikowana do pełnienia takiej funkcji.

W 2020 r. 11 rodzin zgłosiło chęć do pełnienia funkcji rodziny zastępczej / rodzinnego domu dziecka, 10 rodzin zostało w tym celu przeszkolonych, a pięć zakwalifikowanych do pełnienia takiej funkcji.

W 2020 r. 14 rodzin zgłosiło chęć do pełnienia funkcji rodziny zastępczej / rodzinnego domu dziecka, dziewięć rodzin zostało w tym celu przeszkolonych, a sześć zakwalifikowanych do pełnienia takiej funkcji.

(akta kontroli str. 1144)

3.3. Programy szkoleniowe były przygotowywane i realizowane na podstawie obowiązującego rozporządzenia w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej⁸. Zawierały minimum programowe szkoleń dla osób zainteresowanych prowadzeniem rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka lub placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Nie stwierdzono przypadków osób, które nie ukończyły szkolenia i nie uzyskały stosownych zaświadczeń.

(akta kontroli str. 248)

W latach 2019-2021 rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji i pełniących funkcję rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom

⁸ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 274, poz. 1620).

dziecka zawierał imię i nazwisko rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka, oznaczenie czy rodzina zastępcza pełni również funkcję rodziny zawodowej lub specjalistycznej, adres zamieszkania rodziny oraz kolejny numer w rejestrze. Nie zawierał natomiast pozostałych danych wymaganych na podstawie art. 46 ust. 2 pkt 2, 3, 5-12 i 14 ustawy o pieczy zastępczej, tj. daty urodzenia, obywatelstwa, stanu cywilnego, wykształcenia, zawodu, miejsca pracy, źródła dochodu, danych o warunkach mieszkaniowych, danych niezbędnych do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem, wynikających z zaświadczenia lekarskiego oraz opinii, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 5 tejże ustawy, zakresu ukończonych szkoleń, liczby umieszczonych dzieci i osób, informację o pełnieniu przez rodzinę zastępczą zawodową funkcji pogotowia rodzinnego. Ponadto rejestr był sporządzany raz do roku, przed wysłaniem do właściwego sądu rejonowego. Dyrektor PCPR wyjaśniła, że *sposób prowadzenia danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka i częstotliwość jego przekazywania do Sądu wynikała z błędnej interpretacji przepisu. Podała, że zgodnie z zaleceniami pokontrolnymi Wojewody Wielkopolskiego, rejestr danych jest aktualizowany*. Od 1 stycznia 2022 r. rejestr zawierał wszystkie dane wymagane dyspozycją art. 46 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej, był aktualizowany i przekazywany do sądu rejonowego raz w miesiącu.

(akta kontroli str. 294-304, 342-347)

3.4. Badanie dokumentacji 10 rodzin zastępczych⁹ wykazało, że:

- okres kwalifikacji rodzin na rodziny zastępcze¹⁰ wynosił średnio 196 dni (od trzech do 514 dni). W przypadku okresu kwalifikacji wynoszącego 514 dni rodzina otrzymała skierowanie na szkolenie w ciągu miesiąca od zgłoszenia. Długość tego okresu wynikała z konieczności uzupełnienia wniosku o pełnienie funkcji rodziny zastępczej;
- w żadnym przypadku czas skierowania na szkolenie nie był dłuższy niż sześć miesięcy, a w przypadku dwóch rodzin, które nie otrzymały zaświadczenia kwalifikacyjnego w ciągu sześciu miesięcy od złożenia przez nie wniosku, dzieci nie zostały odebrane lub przeniesione do innej rodziny, o czym mowa w art. 112⁵§ 2 Kodeksu rodzinnego opiekuńczego;
- kwalifikowanie i dobór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka dokonywane były zgodnie z procedurami określonymi w ustawie o pieczy zastępczej i regulacjami obowiązującymi w PCPR¹¹;
- pięć spośród sześciu przyjmowanych w latach 2019-2021 wniosków o pełnienie funkcji rodziny zastępczej i prowadzącego rodzinny dom dziecka spełniało warunki określone w art. 42 ustawy o pieczy zastępczej. W przypadku jednego wniosku, ze względu na brak dokumentacji poświadczającej zatrudnienie jednego ze współmałżonków kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową wezwano stronę do uzupełnienia dokumentacji.
- szkolenia były przeprowadzane na podstawie aktualnie zatwierdzonego programu;
- dane zostały prawidłowo uwzględnione w aktualnym rejestrze.

(akta kontroli str. 540-549)

⁹ Czterech rodzin zastępczych niezawodowych, czterech rodzin zastępczych zawodowych, dwóch rodzinnych domów dziecka

¹⁰ Pięć rodzin, jedna rodzina była w trakcie szkolenia.

¹¹ Załącznik do zarządzenia nr 10/2014 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gnieźnie z 8 kwietnia 2014 r.

4. Zawieranie umów z rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rdd

4.1.-4.2. PCPR - w 2020 zawarło jedną umowę o pełnienie funkcji rodzinnego domu dziecka, a w 2021 r. jedną nową umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz jedną umowę o utworzeniu rodzinnego domu dziecka. Zagadnienia związane z realizacją limitu rodzin zastępczych zawodowych określonego w Programie opisane zostały w pkt. 1.15 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 1143, 1156)

4.3. Badanie umów zawartych z czterema rodzinami zastępczymi zawodowymi oraz dwiema prowadzącymi rodzinne domy dziecka wykazało, że z rodzinami zastępczymi zawodowymi zawarto umowy w trybie art. 54 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej, a z prowadzącymi rodzinne domy dziecka, w trybie art. 55 przywołanej ustawy. Umowy zawierały elementy wymienione w art. 54 ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej, poza danymi dotyczącymi liczby dzieci powierzonych rodzinie zastępczej oraz wysokości kosztów utrzymania i eksploatacji lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym ma być pełniona funkcja rodziny zastępczej zawodowej, co stanowiło naruszenie art. 54 ust. 3 pkt 5 i pkt 12a ustawy o pieczy zastępczej. Dyrektor PCPR wyjaśniła, że *w umowach rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka wpisywana jest tylko maksymalna liczba dzieci z uwagi na częste rotacje i tym samym częste zmiany liczby dzieci przebywających pod ich opieką. W zakresie nieokreślenia kosztów utrzymania lokali mieszkalnych podała, że w umowach rodzin zawodowych pominięto sposób i zakres finansowania pieczy zastępczej, gdyż świadczenia wypłacane są na wniosek rodziny zastępczej, zgodnie z decyzją administracyjną.* W toku kontroli przedstawiono nowy wzór umowy, w którym zawarto dotychczas pominięte treści.

(akta kontroli str. 350-355, 501-503, 538-539)

5. Planowanie pomocy dziecku i ocena zasadności jego pobytu w pieczy zastępczej

5.1. Wszystkie dzieci w rodzinach zastępczych objętych badaniem posiadały opracowane plany pomocy.

(akta kontroli str. 722)

5.2. Badanie 10 planów pomocy dziecku¹² wykazało, że zostały one opracowane średnio po 43 dniach od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. W siedmiu przypadkach na 10 skontrolowanych planów, dokument ten został opracowany po upływie jednego miesiąca od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej¹³. Najkrótsza procedura opracowania planu wyniosła 24 dni od umieszczenia dziecka w pieczy, a najdłuższa 70. Wynikało to z czasowego, związanego z epidemią COVID, zawieszenia przeprowadzania okresowych ocen sytuacji dziecka i w związku z tym opracowania planów pomocy, a także z konieczności pozyskania opinii i dokumentacji.

(akta kontroli str. 348-349, 535-537, 552-555)

5.3. Zbadane plany pomocy dziecku były systematycznie aktualizowane¹⁴ - poza jednym przypadkiem. W przypadku jednego dziecka, pierwszy plan pomocy został opracowany 24 czerwca 2021 r., a kolejny niemal po siedmiu miesiącach, tj. 21 stycznia 2022 r. Sytuacja ta wynikała z okresowego, związanego z epidemią COVID, zawieszenia przeprowadzania okresowych ocen sytuacji dziecka i w związku z tym, opracowania planów pomocy.

(akta kontroli str. 348-349, 535-537, 552-555)

¹² Opracowanych dla dzieci przyjętych do pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą.

¹³ Po 70, 70, 51, 46, 38, 37 i 34 dniach.

¹⁴ tj. przynajmniej co sześć miesięcy lub co trzy miesiące w przypadku dzieci do lat trzech

5.4. – 5.6. i 5.8. Wszystkie skontrolowane plany pomocy dziecku (10 planów) nie zostały należycie zindywidualizowane, ponieważ nie określały celu głównego pracy z dzieckiem oraz oczekiwanych efektów, osób odpowiedzialnych za ich realizację a także osób i instytucji zaangażowanych w ich realizację. Dyrektor PCPR wyjaśniła, że jej zdaniem, w latach 2019-2021 plany pomocy dziecku były zindywidualizowane i odpowiadały na potrzeby dziecka. Opracowywane były w Zespole ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, na którym szczegółowo omawiana była sytuacja małoletniego. Opracowanie polegało na odpowiedzi na zadane pytania w formularzu: „tak” lub „nie”. W trakcie tworzenia planu poruszano konkretne obszary: zdrowie, edukacja, sytuacja rodzinna, zainteresowania, usamodzielnienie. Cele nie były formułowane wprost, ale zawarte były w działaniach, które miały zostać podjęte w kolejnych trzech albo sześciu miesiącach przez rodziny zastępcze albo prowadzących rodzinne domy dziecka, np. konsultacje u pediatry, odznaczenie odpowiedzi tak zakładało, że rodzina zastępcza w określonym terminie odbędzie wizytę. W tym przypadku celem było utrzymanie dobrego stanu zdrowia dziecka. Podpisując się pod planem pomocy, rodzina zastępcza zobowiązała się do realizacji określonych obszarów i zadań. W planie nie były ujęte oczekiwane efekty, ale były one każdorazowo monitorowane przez koordynatora podczas wizyty w środowisku. NIK wskazuje, że brak odpowiedniej indywidualizacji planów pomocy świadczy o niedochowaniu należytej staranności przy ich opracowywaniu, a brak określenia celów i oczekiwanych efektów znacznie utrudnia monitorowanie stopnia ich osiągnięcia. Zgodnie z zaleceniami pokontrolnymi Wojewody Wielkopolskiego Zarządzeniem Dyrektora PCPR z dnia 17 grudnia 2021 r. wprowadzono nowy formularz planu pomocy dziecku, który zawiera cele, oczekiwane efekty oraz osoby odpowiedzialne za ich realizację. Plan pracy z 21 stycznia 2022 r. jednego z dzieci, których dokumentacja została poddana kontroli, został opracowany na podstawie nowego wzoru.

(akta kontroli str. 342-500, 535-537)

5.7. Plany pomocy dziecku były przygotowane przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej we współpracy odpowiednio z rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka. W przypadku rodziny, która posiadała przydzielonego asystenta rodziny (dwie rodziny spośród 10 objętych badaniem) asystenci ci brali udział w opracowaniu planów pomocy dziecku. W aktach znajdowały się zaproszenia na posiedzenia Zespołu ds. oceny sytuacji dziecka skierowane do rodziców zastępczych, rodziców biologicznych oraz podmiotów organizujących pracę z rodziną. Na jednym planie pomocy dziecku brak było podpisu asystenta rodziny. Dyrektor PCPR wyjaśniła, że spowodowane to było zdalnym udziałem asystenta, co wynikało z utrudnień w okresie pandemii COVID. W przypadku nieprzydzielenia rodzinie biologicznej asystenta rodziny, podmiot organizujący pracę z rodziną biologiczną nie uczestniczył w opracowaniu planów pomocy dziecku, co naruszało art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy o pieczy (osiem planów pomocy). Dyrektor PCPR wyjaśniła, że każdorazowo zapraszano podmiot organizujący pracę z rodziną lub asystenta rodziny – jeśli został przydzielony rodzinie biologicznej. Wyjątek stanowili rodzice biologiczni pozbawieni władzy rodzicielskiej. Wskazała, że podmiot realizujący pracę z rodziną biologiczną pomimo wielokrotnych zaproszeń na posiedzenia Komisji nigdy nie był obecny i nie usprawiedliwiał nieobecności. NIK wskazuje, że brak udziału przedstawiciela podmiotu organizującego pracę z rodziną w posiedzeniu Zespołu ds. oceny sytuacji dziecka nie powinien stanowić przeszkody w zapewnieniu współpracy z tym podmiotem w opracowaniu planu pomocy dziecku.

(akta kontroli str. 342-500, 535-537, 552-701)

5.9. Koordynatorzy albo pracownicy socjalni kontaktowali się z rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka¹⁵ z dużą częstotliwością, tj. przerwy wynosiły od kilku dni do około miesiąca. Według wyjaśnień Dyrektora PCPR, różnice w częstotliwości kontaktów z rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka wynikały przede wszystkim z potrzeb danej rodziny. Dłuższe przerwy w kontaktach wynikały także z wprowadzonych obostrzeń związanych z epidemią COVID.

(akta kontroli str. 535-537)

5.10. W okresie epidemia COVID-19 posiedzenia Zespołu ds. oceny sytuacji dziecka odbywały się w trybie zdalnym. Asystent rodziny uczestniczył w ocenie w przypadku rodzin biologicznych, którym przydzielono asystenta rodziny (dwójka dzieci z dwóch rodzin). W przypadku pozostałych braków uczestnictwa przedstawiciela podmiotu organizującego pracę z rodziną, w aktach znajdowały się zaproszenia na posiedzenia Zespołu skierowane przez PCPR do podmiotów organizujących pracę z rodziną biologiczną, rodziców biologicznych oraz rodzin zastępczych. Dyrektorka PCPR wyjaśniła, że w latach 2019 – 2021 na posiedzenia Zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka każdorazowo zapraszano podmiot organizujący pracę z rodziną lub asystenta rodziny – jeśli został przydzielony rodzinie biologicznej. Nie zapraszano jedynie rodziców biologicznych pozbawionych władzy rodzicielskiej. Wskazała, że podmiot realizujący pracę z rodziną biologiczną, pomimo wielokrotnych zaproszeń na posiedzenia Komisji, nigdy nie był obecny i nie usprawiedliwiał nieobecności. W pięciu ocenach sytuacji dziecka nie uczestniczył psycholog, co było niezgodne z art. 130 ust. 1 pkt 3 ustawy o pieczy zastępczej. Dyrektorka PCPR wyjaśniła, że oceny te odbyły się pomimo nieobecności psychologa z uwagi na jego nagłą nieobecność w pracy. Wskazała, że planowanie posiedzeń Zespołu ds. oceny sytuacji dziecka odbywa się z wyprzedzeniem czasowym, a uprzednio zaproszeni asystenci, rodziny zastępcze i biologiczne oraz przedstawiciele ośrodka adopcyjnego potwierdziły swój udział w spotkaniu. Ich odwołanie ze względu na nieobecność psychologa spowodowałoby odsunięcie w czasie przeprowadzenia oceny i powodowałoby niezachowanie terminów ustawowych ich przeprowadzenia. Wskazała także, że psycholog kolejnego dnia zapoznał się z ocenami i nie wniósł do nich żadnych uwag.

(akta kontroli str. 342-500, 535-537, 552-701)

5.11. W odniesieniu do 10 dzieci, których dokumentacja została objęta badaniem, PCPR przeprowadzało oceny zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej z częstotliwością wynikającą z uregulowań ustawowych, czyli co sześć miesięcy, a dla dzieci do lat trzech, co trzy miesiące. Wyniki tej oceny były przekazywane do właściwego sądu rejonowego.

5.12. Modyfikacje planu pracy z dzieckiem były dokonywane każdorazowo po dokonanej ocenie sytuacji dziecka i były spójne z informacjami zawartymi w ocenach sytuacji dziecka.

5.13. Zgodnie z art. 131 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej, po dokonaniu oceny sytuacji 10 dzieci, organizator rodzinnej pieczy zastępczej każdorazowo sformułował na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy, a następnie przekazał ją do właściwego sądu.

5.14. Organizator pieczy zastępczej prawidłowo realizował obowiązki w zakresie wszczęcia postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania sytuacji prawnej, o których mowa w art. 47 ust. 7 ustawy o pieczy zastępczej.

(akta kontroli 535-537)

¹⁵ Których dokumentacja została poddana kontroli

5.15. Na 31 grudnia 2021 r. sześćcioro spośród 10 dzieci, których dokumentacja została objęta szczegółową kontrolą, znajdowało się w pieczy zastępczej powyżej roku.¹⁶ Dyrektor PCPR dla jednego dziecka wystąpiła o zasądzenie alimentów od rodziców biologicznych. W odniesieniu do jednego dziecka, którego rok pobytu w pieczy upłynął 29 grudnia 2021 r. nie wszczęto procedur ustalenia alimentów z uwagi na przewidywany powrót do rodziców biologicznych¹⁷. Dla jednego dziecka, z uwagi na ubezwłasnowolnienie matki i w związku z tym, pozbawienie jej władzy rodzicielskiej oraz brak ustalenia ojcostwa, Dyrektor PCPR nie miała możliwości wystąpienia o ustalenie alimentów. W odniesieniu do jednego dziecka, Dyrektor PCPR wyjaśniła, że rodzina zastępcza wyraziła chęć wystąpienia o zasądzenie alimentów, co potwierdzała dokumentacja ocen sytuacji dziecka. W odniesieniu do dwójki dzieci, które na 31 grudnia 2021 r. przebywały w pieczy zastępczej od 13¹⁸ do 23¹⁹ miesięcy do dnia zakończenia kontroli NIK nie dochodzą świadczeń alimentacyjnych, co było niezgodne z art. 38 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej. Dyrektor PCPR wyjaśniła, że *PCPR ustalało adresy zamieszkania rodziców biologicznych.*

W przypadku uprawdopodobnienia przez składającego wniosek o ustalenie alimentów, że miejsce pobytu strony pozwanej nie jest jej znane, sąd ustanowi kuratora na podstawie art. 144 Kodeksu postępowania cywilnego²⁰.

(akta kontroli str. 342-500, 535-537, 552-701)

6. Dostępność i korzystanie z uprawnień wynikających z ustawy o pieczy zastępczej

6.1. Dyrektor PCPR wyjaśniła, że *rodziny zastępcze na pierwszej wizycie w PCPR są informowane przez pracowników działu metodycznego i instytucji pomocy społecznej o przysługujących świadczeniach.* Ponadto wskazała, że *pracownicy zespołu pieczy zastępczej podczas wizyt w środowisku informują o możliwościach wsparcia dla rodziny.*

(akta kontroli str. 342-347)

6.2. - 6.3 Odnosząc się do poszczególnych rodzajów uprawnień wynikających z ustawy o pieczy zastępczej ustalono, że wszystkie spośród 10 rodzin zastępczych albo prowadzących rodzinne domy dziecka, których dokumentacja została poddana badaniu, korzystały w latach 2019-2021 z uprawnień wynikających z ustawy o pieczy zastępczej, tj.:

- z pomocy koordynatora pieczy zastępczej (art. 77 ustawy o pieczy zastępczej) - wszystkie zainteresowane rodziny, w tym pięć rodzin spośród objętych szczegółowym badaniem. Pozostałe rodziny objęte były wsparciem pracowników socjalnych.

Dyrektor PCPR wyjaśniła, że *pozostałe rodziny nie złożyły wniosków o objęcie opieką przez koordynatora;*

- porad i terapii psychologiczno-pedagogicznej (art. 47 ust. 4, 180 pkt 7 ustawy o pieczy zastępczej) – PCPR współpracowało z poradniami specjalistycznymi, psychologiczno-pedagogicznymi oraz zdrowia psychicznego i uzależnień działającymi na terenie powiatu i w związku z tym proponowało i umożliwiało zainteresowanym uzyskanie porady oraz pomoc w dostępie do podjęcia specjalistycznej terapii. W siedzibie PCPR pomocy psychologicznej udzielał psycholog Zespołu Pieczy Zastępczej, który zatrudniony był na podstawie

¹⁶ Na dzień zakończenia kontroli, tj. 8 kwietnia 2022 r. dziewięcioro.

¹⁷ Dziecko powróciło do rodziców biologicznych w marcu 2022 r.

¹⁸ APBa

¹⁹ MGBr

²⁰ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego

umowy o pracę w wymiarze ½ etatu. Udzielał on wsparcia i pomocy psychologicznej 20 godzin tygodniowo (poniedziałki i wtorki od 7.30 do 15.30 i piątki od 7.30. do 11.30). Psycholog zatrudniony był w zadaniowym systemie czasu pracy, aby w sytuacjach tego wymagających mógł udzielać wsparcia. Oprócz porad i konsultacji w siedzibie PCPR odbywał także wizyty środowiskowe wraz z koordynatorami. W czasie pandemii, psycholog pełnił dyżury telefoniczne. Wszystkie rodziny, spośród kontrolowanych, korzystały z pomocy psychologicznej udzielanej podczas Zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, natomiast sześć rodzin korzystało z innych form wsparcia specjalistycznego, tj. pomocy w uzyskaniu porady u specjalistów, kierowanie do poradni specjalistycznych;

- grup wsparcia (art. 180 pkt 7 lit. a ww. ustawy) – PCPR organizowało wsparcie w formie grup wsparcia:
 - w 2019 r. zorganizowanych zostało 12 spotkań, w których wzięły udział 142 osoby (spotkania prowadzone było przez podmiot zewnętrzny),
 - w 2020 r. zorganizowanych zostało 13 spotkań, w których wzięło udział 68 osób (w tym 10 spotkań z uwagi na stan zagrożenia epidemiologicznego odbyło się online i były one prowadzone przez psychologa Zespołu Pieczy Zastępczej, w spotkaniach tych uczestniczył także seksuolog - psychoterapeuta, natomiast trzy spotkania przeprowadził podmiot zewnętrzny),
 - w 2021 r. zorganizowanych zostało 12 spotkań, w których wzięło udział 116 osób (zadanie to zlecone było osobie fizycznej). - osiem rodzin, spośród objętych kontrolą brało udział w grupach wsparcia o różnej tematyce;
- zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracami gospodarczymi (art. 57 ustawy o pieczy zastępczej) – PCPR z upoważnienia Starosty zatrudniał osoby do pomocy - dla dwóch rodzin prowadzących rodzinne domy dziecka, które zgłosiły taką potrzebę, zatrudnione zostały osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracami gospodarczymi;
- poradnictwo przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu (art. 76 ust. 4 pkt 14 ustawy o pieczy zastępczej) – poradnictwo w tym zakresie udzielane było w trakcie spotkań z pracownikami PCPR - dziewięć rodzin korzystało z pomocy obejmującej przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu;
- poradnictwo prawne (art. 76 ust. 4 pkt 10 ww. ustawy) - PCPR zapewniało pomoc prawną poprzez porady prawne, które były udzielane w siedzibie Starostwa Powiatowego w Gnieźnie, a koordynatorzy informowali zainteresowanych o dyżurach radców prawnych - żadna spośród kontrolowanych rodzin nie korzystała z poradnictwa prawnego;
- udział w szkoleniach (art. 51 i 76 ust. 4 pkt 5 ww. ustawy) – PCPR przedkładała rodzinom ofertę szkoleń oraz zwracał uwagę na indywidualne potrzeby rodzin i proponował udział w szkoleniach w danym zakresie - siedem rodzin brało udział w szkoleniach.

Dyrektor PCPR wyjaśniła, że mając na uwadze ułatwienie rodzinom zastępczym udziału w szkoleniach, poza organizacją zajęć plastycznych, proponowano rodzinom zastępczym możliwość udziału dzieci w Klubach Malucha, w świetlicach socjoterapeutycznych oraz w Ośrodkach Kultury działających na terenie powiatu.

W 2021 r. PCPR zaproponował rodzinom udział w trzydniowym szkoleniu wyjazdowym: *Interdyscyplinarne forum rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, placówek opiekuńczo-wychowawczych i służb je wspierających zorganizowanym w ramach projektu „Dla Rodziny”*. W ramach szkolenia rodzinom zapewniono zakwaterowanie, pełne wyżywienie, zwrot kosztów dojazdu oraz opiekę dla dzieci. Niezależnie od powyższych form, PCPR angażowało się m.in. w pomoc redakcji pism urzędowych, pomoc w uzyskaniu wsparcia finansowego np. „Bon turystyczny” czy „Dobry start”, zabezpieczenie sprzętu komputerowego w okresie

nauki zdalnej, przygotowanie paczek świątecznych, wyszukiwanie i proponowanie udziału w konkursach i projektach, a także organizowało opiekę nad dziećmi podczas trwania grup wsparcia.

W związku z faktem, że żadna z rodzin (w tym objętych kontrolą) nie złożyła wniosków, a w konsekwencji nie skorzystała z: czasowego niesprawowania opieki, pomocy wolontariuszy, ani ze wsparcia rodziny pomocowej, PCPR nie organizował tej formy pomocy.

(akta kontroli str. 554-555, 702-705, 1208-1209)

W celu zapoznania się z opinią rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, NIK skierowała do 30 z nich anonimowe ankiety. Odpowiedziało 14 rodzin, a wyniki otrzymanych ankiet (w nawiasach liczba odpowiedzi) pozwalają na stwierdzenie, że:

- do najbardziej przydatnych i najwyżej ocenianych elementów procesu przygotowawczego do pełnienia funkcji rodziny zastępczej należały: wyczerpująca informacja na temat sprawowania tej pieczy (wg siedmiu ankietowanych), przychylnie nastawienie pracowników organizatora pieczy zastępczej (wg sześciu ankietowanych), i ciekawe szkolenia prowadzone przez specjalistów i wsparcie specjalistów w procesie kwalifikacji i szkolenia (wg trzech ankietowanych), natomiast - do problemów napotykanym na etapie starania się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej ankietowani zaliczali: zbyt długą i skomplikowaną procedurę (wg pięciu ankietowanych), brak szczegółowej informacji o procedurze i terminach, a także nieprofesjonalne, powierzchowne szkolenie (wg trzech ankietowanych).

Pomoc i wsparcie niesione przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej ankietowani oceniali jako potrzebną i skuteczną (wg 11 ankietowanych).

Wśród problemów utrudniających skuteczne i efektywne wykonywanie zadań związanych z pełnieniem opieki zastępczej ankietowani wymieniali: niskie wynagrodzenie (wg ośmiu ankietowanych), problemy opiekuńczo-wychowawcze (wg siedmiu ankietowanych) oraz niskie lub brak wypłaty świadczeń fakultatywnych (wg sześciu ankietowanych).

Odnosnie rozwiązań, jakie należałoby wprowadzić dla ułatwienia rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka wypełnianie ich zadań, ankietowani wskazywali ponadto:

- wsparcie typu „bon turystyczny” na wypoczynek lub wyjazd dzieci,
- zmiana terminów wypłaty świadczeń na dzieci „z góry za miesiąc”,
- obowiązek wsparcia ze strony samorządów gminnych dla usamodzielniających się podopiecznych,
- wynagrodzenie w wysokości średniej krajowej,
- zmiany formy zatrudnienia „na etat”.

(akta kontroli str. 1284)

7. Przekształcanie placówek opiekuńczo-wychowawczych jako kierunek deinstytucjonalizacji

7.1.- 7.3. W latach 2019-2020 w powiecie gnieźnieńskim funkcjonowały dwie placówki opiekuńczo - wychowawcze:

- Dom Dziecka w Gnieźnie oraz
- Zespół Placówek Wsparcia Rodziny „Droga do Domu” w Trzemesznie.

Na koniec każdego z ww. lat placówki te dysponowały łącznie 58 miejscami, w których umieszczonych było:

- na koniec 2019 r. – 53 dzieci, w tym 38 dzieci z terenu powiatu,
- na koniec 2020 r. – 40 dzieci, w tym 27 dzieci z terenu powiatu.

Od 1 września 2020 r. obie placówki zostały przyłączone do struktur PCPR²¹.

²¹ Uchwałą Rady Powiatu Gnieźnieńskiego nr XXV/154/2020 z dnia 30 kwietnia 2020 r.

Na koniec 2021 r. w powiecie gnieźnieńskim funkcjonowały trzy placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego (dalej: POW, oznaczone nr 1, 2 i 3) usytuowane na terenie miasta Gniezna, które dysponowały łącznie 37 miejscami, i w których umieszczonych było 32 dzieci, w tym 19 z terenu powiatu.

(akta kontroli str. 264-288)

7.4.-7.5. Na koniec każdego z lat objętych kontrolą były po dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze, które nie spełniały standardów ustawowych (dotyczących wymogu liczby dzieci i ich wieku).

- w 2019 r. umieszczonych było w nich ośmioro dzieci, które nie spełniały standardu wieku,

- w 2020 r. umieszczonych było w nich sześcioro dzieci, w tym pięcioro dzieci które nie spełniały standardu wieku i jedno dziecko, które przekraczało limit liczby dzieci,

- w 2021 r. umieszczonych było w nich dwoje dzieci, które nie spełniały standardu wieku.

Wszystkie dzieci, które nie spełniały standardu wieku lub limitu liczby umieszczone zostały na podstawie postanowienia sądu, zgodnie z art. 95 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej (z rodzeństwem), natomiast dziecko ponad limit umieszczone zostało na podstawie postanowienia sądu, razem z matką.

(akta kontroli str. 1144, 290-292)

7.6. W latach objętych kontrolą łącznie pięcioro dzieci zostało przeniesionych z pieczy instytucjonalnej do pieczy rodzinnej, tj. jedno dziecko w 2020 r. i czworo dzieci w 2021 r.

7.7. W latach objętych kontrolą łącznie czworo dzieci (wszystkie powyżej 10-go roku życia) zostało przeniesionych z pieczy rodzinnej do pieczy instytucjonalnej: tj. dwoje dzieci w 2019 r. i dwoje dzieci w 2021 r., ze względu na sprawiane rodzinom zastępczym problemy wychowawcze²².

(akta kontroli str. 293, 1144)

7.8. Wskaźnik deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, tj. procentowy udział liczby dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie gnieźnieńskim w odniesieniu do liczby dzieci w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) na koniec poszczególnych lat objętych kontrolą wynosił: 69,7% w 2019 r., 77,2% w 2020 r. i 89,7% w 2021 r.

7.9. Według stanu na koniec poszczególnych lat okresu objętego kontrolą w powiecie gnieźnieńskim dla zastąpienia pieczy instytucjonalnej formami rodzinnymi niezbędna była następująca liczba miejsc w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka: osiem miejsc w 2019 r., 23 miejsca w 2020 r. i 37 miejsc w 2021 r.²³

(akta kontroli str. 1143-1145)

²² Na podstawie art. 95 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej, zgodnie z którym umieszczenie dziecka poniżej 10. roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa.

²³ Liczba miejsc (w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka) niezbędnych dla zastąpienia pieczy instytucjonalnej formami rodzinnymi ustalona została poprzez porównanie liczby dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych niespełniających standardu wieku i liczby na koniec każdego z lat objętych kontrolą z liczbą wolnych miejsc w pieczy rodzinnej na koniec poszczególnych lat i z uwzględnieniem napływu i odpływu do i z pieczy zastępczej.

8. Finansowanie pieczy zastępczej

8.1.-8.3. PCPR na bieżąco gromadziło informacje o sytuacji pieczy zastępczej i potrzebach związanych z jej funkcjonowaniem, co umożliwiło zaplanowanie środków finansowych na ten cel z odpowiednim wyprzedzeniem, a w konsekwencji podjęcie działań na rzecz pozyskania osób do pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz ich przygotowania. Plany jednostkowe dochodów i wydatków budżetowych PCPR w latach objętych kontrolą przedkładane były przez Dyrektora PCPR w miesiącu wrześniu roku poprzedzającego rok budżetowy, na który plan był opracowany.

Wykonanie wydatków (wg sprawozdań Rb-28S), w stosunku do zgłaszanych potrzeb i wielkości ujętych w pierwotnej uchwale budżetowej powiatu gnieźnieńskiego w rozdziale 85508 Rodziny zastępcze i w § 3110 Świadczenia społeczne obejmujące wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka, kształtowało się następująco:

a) w 2019 r. ujęto w uchwale budżetowej w rozdziale 85508 kwotę 5.602,5 tys. zł, w tym w § 3110 kwotę 3.822,0 tys. zł.

Plan po zmianach w tym rozdziale wynosił 5.728,8 tys. zł (102,3% planu z uchwały budżetowej), a w § 3110 3.909,1 tys. zł (102,3% planu z uchwały budżetowej).

Wykonanie wydatków w tym rozdziale wyniosło 5.435,9 tys. zł, co stanowiło 97 % planu z uchwały budżetowej i 94,9% planu po zmianach, natomiast w § 3110 wyniosło 3.699,7 tys. zł, co stanowiło 96,8% planu z uchwały budżetowej i 94,6% planu po zmianach.

b) w 2020 r. ujęto w uchwale budżetowej w rozdziale 85508 kwotę 5.253,0 tys. zł, w tym w § 3110 kwotę 3.720,0 tys. zł.

Plan po zmianach w tym rozdziale wynosił 5.435,6 tys. zł (103,5% planu z uchwały budżetowej), a w § 3110 wynosił 3.626,4 tys. zł (97,5% planu z uchwały budżetowej).

Wykonanie wydatków w tym rozdziale wyniosło 5.336,6 tys. zł, co stanowiło 101,6% planu z uchwały budżetowej i 98,2% planu po zmianach, natomiast w § 3110 wyniosło 3.580,9 tys. zł, co stanowiło 96,3% planu z uchwały budżetowej i 98,8% planu po zmianach.

c) w 2021 r. zgłoszono i ujęto w uchwale budżetowej w rozdziale 85508 kwotę 5.947,1 tys. zł, w tym w § 3110 kwotę 3.647,2 tys. zł.

Plan po zmianach w tym rozdziale wynosił 6.066,7 tys. zł (102,0% planu z uchwały budżetowej), a w § 3110 wynosił 4.214,8 tys. zł (115,6% planu z uchwały budżetowej).

Wykonanie wydatków w tym rozdziale wyniosło 6.001,0 tys. zł, co stanowiło 100,9% planu z uchwały budżetowej i 98,9% planu po zmianach, natomiast w § 3110 wyniosło 4.176,1 tys. zł, co stanowiło 114,5% planu z uchwały budżetowej i 99,1% planu po zmianach.

Wykonanie wydatków w roku 2020 w rozdziale 85508 stanowiło 98,2% wykonania z roku 2019, w § 3110 odpowiednio 96,8%, natomiast wykonanie w 2021 r. w rozdziale 85508 stanowiło 112,5% wykonania z roku 2020, a w § 3110 odpowiednio 116,6%.

(akta kontroli str. 896-1033)

8.4. Wysokość wydatków na świadczenia obowiązkowe dla poszczególnych form rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie gnieźnieńskim wynosiła łącznie: 3.395,0 tys. zł w 2019 r., 3.373,4 tys. zł w 2020 r. (spadek o 0,6 % w stosunku do roku poprzedniego) oraz 3.870,7 tys. zł w 2021 r. (wzrost o 14,7 % w stosunku do roku poprzedniego).

W latach 2019-2021 wydatki na świadczenia obligatoryjne wg poszczególnych form rodzinnej pieczy zastępczej wynosiły odpowiednio:

- dla rodzin zastępczych spokrewnionych: 1.179,8 tys. zł, 1.228,3 tys. zł oraz 1.475,0 tys. zł (średnio w okresie objętym kontrolą 1.294,4 tys. zł),
- dla rodzin zastępczych niezawodowych: 1.316,4 tys. zł, 1.280,1 tys. zł oraz 1.319,9 tys. zł (średnio w okresie objętym kontrolą 1.305,5 tys. zł),
- dla rodzin zastępczych zawodowych: 898,7 tys. zł, 858,5 tys. zł oraz 676,8 tys. zł (średnio w okresie objętym kontrolą 811,3 tys. zł),
- dla rodzinnych domów dziecka – 6,4 tys. zł w 2020 r i 399,0 tys. zł w 2021 r. (średnio w okresie objętym kontrolą 135,1 tys. zł).

(akta kontroli str. 1145)

8.5. W latach 2019-2021 świadczenia obligatoryjne otrzymała łącznie następująca liczba rodzin i rdd: 162 w 2019 r., 153 w 2020 r. i 164 w 2021 r., w tym:

- świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka (art. 80 ust. 1 i 1a) – 162, 153 i 164 rodziny,
- dodatek na dziecko niepełnosprawne (art. 81 ust. 1 i 2) – 23,16 i 18 rodzin,
- dodatkowe dofinansowania i świadczenia (art. 83 ust. 3a) – 5, 4 i 4 rodziny,
- środki finansowe dla prowadzącego rodzinny dom dziecka (art. 84) – dwie rodziny w 2021 r.
- inne: remont RDD, niezbędne i nieprzewidziane koszty RDD – dwie rodziny w 2021 r.

(akta kontroli str. 1145-1146)

8.6. Wysokość wydatków na świadczenia fakultatywne dla poszczególnych form rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie gnieźnieńskim w latach objętych kontrolą wynosiła łącznie: 75,4 tys. zł w 2019 r., 47,9 tys. zł w 2020 r. (spadek o 36,5% w stosunku do roku poprzedniego) oraz 102,0 tys. zł w 2021 r. (wzrost o 113,1 % w stosunku do roku poprzedniego).

W latach 2019-2021 wydatki na świadczenia fakultatywne, wg poszczególnych form rodzinnej pieczy zastępczej wynosiły odpowiednio:

- dla rodzin zastępczych spokrewnionych: 30,2 tys. zł, 22,3 tys. zł oraz 32,2 tys. zł (średnio w okresie objętym kontrolą 28,2 tys. zł),
- dla rodzin zastępczych niezawodowych: 21,9 tys. zł, 12,2 tys. zł oraz 29,0 tys. zł (średnio w okresie objętym kontrolą 21,0 tys. zł),
- dla rodzin zastępczych zawodowych: 23,3 tys. zł, 8,9 tys. zł oraz 23,8 tys. zł (średnio w okresie objętym kontrolą 18,7 tys. zł),
- rodzinnych domów dziecka: 4,5 tys. zł w 2020 r. i 17,0 tys. zł w 2021 r. (średnio w okresie objętym kontrolą 7,2 tys. zł).

(akta kontroli str. 1145)

8.7.-8.8. W latach objętych kontrolą udzielono świadczeń fakultatywnych odpowiednio: 85, 34 i 42 rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka, w tym:

- świadczenie w postaci dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania otrzymało najwięcej rodzin (odpowiednio: 59, 9 i 4) w łącznej wysokości 32,7 tys. zł w 2019 r., 6,3 tys. zł w 2020 r. oraz 3,63 tys. zł w 2021 r. (średnio w okresie objętym kontrolą 14,2 tys. zł),
- świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów na potrzeby przyjmowanego dziecka otrzymało odpowiednio 9, 16 i 25 rodzin, w łącznej wysokości: 16,4 tys. zł w 2019 r., 34,1 tys. zł w 2020 r. oraz 65,3 tys. zł w 2021 r. (średnio w okresie objętym kontrolą 38,6 tys. zł),

- świadczenie na pokrycie kosztów zdarzeń losowych i innych zdarzeń przyznano odpowiednio 16, 9 i 13 rodzinom, w łącznej wysokości: 21,3 tys. zł w 2019 r., 7,5 tys. zł w 2020 r. i 33,2 tys. zł w 2021 r. (średnio w okresie objętym kontrolą 20,6 tys. zł),
- nie przyznano środków na utrzymanie lokalu mieszkalnego,
- ze świadczenia na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu skorzystała jedna rodzina w 2019 r. w wysokości 5,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 1145)

8.9. Zasady przyznawania świadczeń (w tym fakultatywnych, o których mowa w art. 83 ustawy o pieczy zastępczej) oraz zatrudniania osób wspomagających funkcjonowanie rodzin zastępczych w oparciu o przepisy ustawy o pieczy zastępczej zostały ustalone uchwałą nr 1428/2018 Zarządu Powiatu Gnieźnieńskiego z 20 czerwca 2018 r.

(akta kontroli str. 1148-1153)

8.10. Wysokość wydatków na wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych oraz dla prowadzących rodzinne domy dziecka w poszczególnych latach objętych kontrolą wynosiła odpowiednio: 535,3 tys. zł w 2019 r., 555,1 tys. zł w 2020 r. (wzrost o 3,7% w stosunku do roku poprzedniego) oraz 511,5 tys. zł (spadek o 7,9% w stosunku do roku ubiegłego).

Średnia wysokość miesięcznego wynagrodzenia rodziny zastępczej zawodowej wyniosła w tych latach odpowiednio: 3,0 tys. zł w 2019 r., 3,3 tys. zł w 2020 r. oraz 3,0 tys. zł w 2021 r. a prowadzącej rodzinny dom dziecka: 3,6 tys. zł w 2020 r., i 4,7 tys. zł w 2021 r.

8.11. - 8.12. W latach objętych kontrolą, średnie miesięczne wydatki na opiekę i wychowanie dzieci w powiecie gnieźnieńskim w:

- placówce opiekuńczo – wychowawczej wynosiły: 0,5 tys. zł - każdego roku
- rodzinnych formach pieczy zastępczej wynosiły: 1,0 tys. zł w 2019 r., 1,2 tys. zł w 2020 r. i 1,5 tys. zł w 2021 r., w tym na poszczególne formy rodzinnej pieczy zastępczej przypadało odpowiednio:
 - w rodzinach spokrewnionych: 0,8 tys. zł, 0,7 tys. zł oraz 0,7 tys. zł,
 - w rodzinach niezawodowych: 1,2 tys. zł, 1,1 tys. zł oraz 1,2 tys. zł,
 - w rodzinach zawodowych: 2,1 tys. zł, 2,6 tys. zł oraz 2,2 tys. zł,
 - w rodzinnych domach dziecka: 1,3 tys. zł w 2020 r. i 2,0 tys. zł w 2021 r.

(akta kontroli str. 1146)

8.13. W latach 2019, 2020 i 2021 najtańszą formą rodzinnej pieczy zastępczej²⁴ były rodziny zastępcze spokrewnione i rodziny zastępcze niezawodowe. Łączna liczba ww. rodzin w ogólnej liczbie podmiotów pieczy zastępczej kształtowała się następująco: 111 na 126 rodzin w 2019 r., 114 na 129 rodzin w 2020 r. oraz 129 na 142 rodzin w 2021 r.

(akta kontroli str. 1143)

8.14. Wydatki ogółem powiatu gnieźnieńskiego w latach 2019, 2020 i 2021 wyniosły odpowiednio: 146.556,3 tys. zł, 160.594,3 tys. zł oraz 175.219,3 tys. zł.

Łączne wydatki na zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – rozdz. 85504 Wspieranie rodziny (za 2019 i 2020 bez *Dobrego startu*) i rozdz.: 85508 Rodziny zastępcze, 85509 Działalność ośrodków adopcyjnych i 85510 Działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych wyniosły i stanowiły

²⁴ Wg kosztów utrzymania dziecka w różnych formach pieczy zastępczej

udział w wydatkach ogółem powiatu odpowiednio: 9.860,8 tys. zł (6,7%) w 2019 r., 10.252,5,1 tys. zł (6,4%) w 2020 r. oraz 10.592,9 tys. zł (6,0%).

W latach objętych kontrolą:

- wydatki na promocję pieczy zastępczej wyniosły odpowiednio: 3,7 tys. zł w 2019 r. 0 zł w 2020 r. i 8,7 tys. zł w 2021 r.
- koszty zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej wyniosły odpowiednio: 181,7 tys. zł, 167,7 tys. zł oraz 190,1 tys. zł;
- koszty szkoleń kandydatów i prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej wyniosły odpowiednio; 5,1 tys. zł, 14,9 tys. zł oraz 23,6 tys. zł.

Powiat gnieźnieński nie ponosił, w kontrolowanym okresie, wydatków na funkcjonowanie rodzin pomocowych.

(akta kontroli str. 1145-1146)

8.15., 8.17 Spośród 10 rodzin zastępczych albo prowadzących rodzinne domy dziecka, których dokumentacja została poddana badaniu, osiem uzyskało świadczenia fakultatywne w latach 2019-2021 w kwocie ogółem 55,36 tys. zł (odpowiednio 18,6 tys. zł, 8,5 tys. zł, 21,0 tys. zł). Przyznane świadczenia fakultatywne obejmowały:

- jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka (pięć rodzin, dziewięć razy przyznane świadczenie),
- świadczenia na pokrycie wydatków z powodu zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki (trzy rodziny, cztery razy przyznane świadczenie),
- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania (sześć rodzin, osiem razy przyznane świadczenie).

W jednym przypadku stwierdzono, że rodzina nie uzyskała wsparcia we wnioskowanym zakresie. W 2020 r. jedna rodzina złożyła wniosek o dofinansowanie wypoczynku poza miejscem zamieszkania dla czworga dzieci przebywających w rodzinie zastępczej. Świadczenie przyznano na jedno dziecko pochodzące spoza powiatu gnieźnieńskiego. Dla dzieci pochodzących z powiatu gnieźnieńskiego nastąpiła odmowa przyznania świadczenia z uwagi na niezabezpieczenie środków na wnioskowane świadczenie w budżecie powiatu gnieźnieńskiego. Nie stwierdzono innych przypadków odmowy przyznania świadczenia fakultatywnego.

Ponadto, dwóch prowadzących rodzinne domy dziecka otrzymało wsparcie na pokrycie kosztów niezbędnych remontów w 2021 r. w łącznej kwocie 24,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 504-509)

8.16. Badanie wynagrodzeń uzyskiwanych w latach 2019-2021 przez rodziny zastępcze zawodowe i prowadzących rodzinny dom dziecka²⁵ wykazało, że wynagrodzenia były zgodne z uregulowaniami wynikającymi z art. 85 ustawy o pieczy zastępczej. Wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych wynosiło od 2,3 tys. zł do 3,0 tys. zł. Na wysokość wynagrodzeń wpływ miała m.in. przeprowadzana corocznie waloryzacja, o której mowa w art. 86 ustawy o pieczy zastępczej. W roku 2021 powstała jedna rodzina zastępcza zawodowa i dwa rodzinne domy dziecka. Wynagrodzenie rodziny zastępczej ustalono na poziomie 2,5 tys. zł, natomiast wynagrodzenia rodzinnych domów dziecka ustalono na poziomie od 4,0 tys. zł do 4,2 tys. zł. Dyrektor PCPR wyjaśniła, że *nie został formalnie ustalony sposób wynagradzania rodzin zastępczych zawodowych. Kwota wynagrodzenia konsultowana jest z pracownikiem Działu Metodycznego i Instytucji Pomocy Społecznej oraz pracownikiem Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej. Przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia uwzględnia się plan finansowy PCPR,*

²⁵ Sześć rodzin: dwie rodziny zastępcze zawodowe, dwóch prowadzących rodzinny dom dziecka

kwalifikacje rodziny, liczbę dzieci umieszczonych w rodzinie, ale również stopień niepełnosprawności dziecka umieszczonego jeżeli taki posiada. Podała, że wyższe wynagrodzenie dla jednego z prowadzących rodzinny dom dziecka wynikało z większej liczby dzieci znajdujących się pod opieką rodziny.

(akta kontroli str. 510-511)

9. Działania kontrolne i sprawozdawczość

9.1. Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym²⁶ sprawowanie nadzoru nad działalnością jednostek organizacyjnych powiatu (w tym m.in. PCPR oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych) przypisane zostało do zadań Wicestarosty (§ 5 regulaminu).

Natomiast do zadań Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych, w zakresie spraw społecznych należy m.in. zlecenie zadań z zakresu pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej organizacjom pozarządowym oraz podmiotom, o których mowa w ustawie i działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (§ 23 regulaminu).

(akta kontroli str. 1211-1219)

9.2.-9.4. Dyrektor PCPR wyjaśniła, że *PCPR sprawuje nadzór nad rodzinami zastępczymi i rdd poprzez wizyty koordynatorów, pracownika socjalnego oraz specjalistów pracy z rodziną w miejscu zamieszkania. Z każdej wizyty w środowisku rodziny pracownik sporządzał notatkę służbową. Pracownicy są również w stałym kontakcie z pedagogami, kuratorami, Policją placówkami wsparcia dziennego. Natomiast zgodnie z uchwałą nr 104/2017 Zarządu Powiatu Gnieźnieńskiego z 28 czerwca 2017 r, w sprawie założeń i zasad do opracowania materiałów do projektu budżetu, PCPR sprawował nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi nadzór finansowy. Od 2020 r. nadzór przejął Wydział Spraw Społecznych i Kultury Starostwa Powiatowego w Gnieźnie.*

(akta kontroli str. 1166)

9.5. Starosta Gnieźnieński wyjaśnił, że *Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego w latach 2019-2021 nie zlecał przeprowadzania kontroli rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych. Kontrola sprawowana było natomiast na posiedzeniach Zarządu Powiatu poprzez referowanie przez Dyrektora PCPR oraz Dyrektora Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych spraw i przedstawianie wymaganych informacji. Dodał także, że Zarząd Powiatu nadzorował na bieżąco funkcjonowanie PCPR poprzez comiesięczne raporty z wykonania planu finansowego jednostek pomocy społecznej. W okresie od stycznia 2020 r. do grudnia 2021 r., 24 posiedzenia Zarządu Powiatu poświęcono analizie wykonania planu finansowego. Dzięki przedkładanym przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych analizom Zarząd Powiatu mógł monitorować zaawansowanie środków finansowych przekazywanych jednostkom pomocy społecznej oraz poziom realizacji zadań przez te jednostki. Oprócz ww. raportów w trakcie posiedzeń Zarządu Powiatu omawiana była bieżąca sytuacja w PCPR, koncepcje funkcjonowania PCPR, pieczy zastępczej i tematy związane z realizacją bieżących zadań (w 2019 r. - w trakcie 12 posiedzeń, w 2020 r. - w trakcie 30 posiedzeń i w 2021 r. - w trakcie 18 posiedzeń).*

(akta kontroli str. 1211, 1220)

9.6. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki niewypełniania przez rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka swoich funkcji, bądź też

²⁶ Przyjętym Uchwałą Zarządu Powiatu Gnieźnieńskiego nr 551/2020 z dnia 3 marca 2020 r. w sprawie „Regulaminu organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Gnieźnie”.

wypełniania ich w niewłaściwy sposób, toteż Starosta Gnieźnieński nie zawiadamiał właściwych sądów o takich przypadkach²⁷.

(akta kontroli str. 1211)

9.7. W okresie objętym kontrolą do Starosty Gnieźnieńskiego nie wpłynęła żadna skarga na działalność PCPR ani na funkcjonowanie pieczy zastępczej na terenie powiatu.

(akta kontroli str. 1211)

9.8. Sprawozdania rzeczowo – finansowe z wykonania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego, dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa była w art. 115 ust. 2a ustawy o pieczy i dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego, o którym mowa była w art. 113a tej ustawy, (dalej: „sprawozdanie rzeczowo – finansowe”) za okres od 1 lipca 2019 r. do 31 grudnia 2021 r.²⁸, a także sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2019 r.²⁹, były terminowo przekazywane przez PCPR Wojewodzie Wielkopolskiemu.

(akta kontroli str. 1034-1104, 1211)

9.9. W okresie od 13 do 22 września 2021 r. Wojewoda Wielkopolski przeprowadził w PCPR kontrolę organizacji i funkcjonowania tej jednostki w zakresie zgodności z ustawą o pieczy zastępczej. Wyniki kontroli przedstawiono w wystąpieniu pokontrolnym³⁰ z 10 grudnia 2021 r. formułując 14 wniosków pokontrolnych, które nakazywały m.in: prowadzić rejestr danych o osobach, zgodnie z art. 46 ust. 1-4 ustawy o pieczy zastępczej, kwalifikować osoby do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rdd, zgodnie z przepisami ustawy o pieczy zastępczej, przeprowadzać ocenę sytuacji dziecka przez Organizatora, realizując cele, dla których dokonuje się oceny, w tym dokonywać analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikacji planu pomocy dziecku, oceny stanu zdrowia i aktualnych potrzeb, przygotowywać plan pomocy dziecku indywidualnie formułując potrzeby dziecka i zawierając przejrzyste określone cele i działania oraz określając termin jego obowiązywania.

(akta kontroli str. 1105-1136)

W odpowiedzi z 4 stycznia 2022 r.³¹ Dyrektor PCPR poinformowała Wojewodę Wielkopolskiego o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych: został przygotowany rejestr danych o osobach, zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, który uwzględni wszystkie wymagane elementy, zarządzeniem Dyrektora PCPR z dnia 17 grudnia została opracowana Procedura kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, opracowany został druk okresowej oceny sytuacji dziecka, który zawiera elementy wskazane w zaleceniach pokontrolnych oraz druk Planu Pomocy Dziecku, który zawiera indywidualnie sformułowane potrzeby dziecka, określone cele oraz działania i termin jego obowiązywania.

(akta kontroli str. 1137-1141)

²⁷ Możliwość taką przewiduje art. 71 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej.

²⁸ Wprowadzone w życie rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. poz.1195) z dniem 1 lipca 2019 r.

²⁹ Wprowadzone w życie rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. poz. 213) – uchylone z dniem 1 lipca 2019 r. na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. poz.1195)

³⁰ Nr PS-III-.431.18..2021.4.10.9

³¹ Nr ZPZ.4262.15.2022

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) w latach 2019-2020 rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji i pełniących funkcję rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka nie zawierał wszystkich danych wymaganych na podstawie art. 46 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej oraz nie był na bieżąco aktualizowany;
- 2) plany pomocy dziecku nie zawierały celu głównego pracy z dzieckiem oraz oczekiwanych efektów, osób odpowiedzialnych za ich realizację oraz osób i instytucji zaangażowanych w ich wykonanie, a przez to nie były w pełni zindywidualizowane;
- 3) umowy z rodzinami zastępczymi nie zawierały elementów wymienionych w art. 54 ust. 3 pkt 5 i 12a ustawy o pieczy, tj. liczby dzieci powierzonych rodzinie zastępczej oraz wysokości kosztów utrzymania i eksploatacji lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym ma być pełniona funkcja rodziny zastępczej;
- 4) w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny, nie zapewniono udziału podmiotu organizującego pracę z rodziną w opracowaniu planów pomocy dziecku;
- 5) nie dochodzono świadczeń alimentacyjnych od rodziców biologicznych dwójki dzieci;
- 6) do dnia zakończenia kontroli NIK, PCPR nie przedłożył właściwemu organowi powiatu projektu Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Gnieźnieńskim na lata 2022-2024.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o:

- 1) uzupełnienie obowiązujących umów z rodzinami zastępczymi o wszystkie elementy wymienione w art. 54 ust. 3 pkt 5 i 12a ustawy o pieczy zastępczej,
- 2) w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny przygotowywanie planów pomocy dziecku we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną,
- 3) wystąpienie o przyznanie alimentów dla dwójki dzieci, o których mowa na str. 14 i 15 wystąpienia pokontrolnego,
- 4) niezwłoczne opracowanie projektu Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Gnieźnieńskim na lata 2022-2024 i przedłożenie go właściwemu organowi samorządu powiatu.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 4 maja 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu
Dyrektor
z up.

Kontrolerzy
Alicja Zdych
Doradca ekonomiczny

p.o. Wicedyrektor

Joanna Piasecka-Girguś
Starszy inspektor kontroli państwowej